

ARBEJDSLIV 25. maj 2013

DEBATINDLÆG

Tendens: Færre modtager overførsler i Danmark

Skrevet af

Erik Bjørsted
Cheføkonom

I modsætning til det billede, man ofte får gennem den økonomiske debat, så er antallet af overførselsmodtagere i den arbejdsdygtige alder ikke rekordhøjt. Faktisk er antallet af personer på overførselsindkomster faldet det seneste år, og det er på trods af, at Danmark fortsat hænger fast i krisen.

Kontakt

Kommunikationschef

Jesper Kirkbak

📞 50 73 71 34

✉️ jk@ae.dk

I 2012 var der ekskl. personer i støttet beskæftigelse ca. 750.000 fuldtidspersoner på overførelsesindkomst, hvilket svarer til ca. 21 pct. af de 15-64-årige. I midten af 90'erne – i kølvandet på de "syv magre år" – var der ca. 900.000 fuldtidspersoner på overførelsesindkomst, svarende til godt 30 pct. af de 15-64-årige. Faktisk ligger antallet og andelen af overførelsesmodtagere sågar under niveauet fra 2004 i kølvandet på afmatningen efter dot.com-krisen, som i sammenligning med den nuværende krise må betegnes som en mindre forkølelse.

I et historisk perspektiv fra 60'erne og fremefter er det værd at bemærke, at andelen uden arbejde har ligget meget stabilt på omkring 27 pct. i perioden. Selv da man udbyggede velfærdssystemet i 60'erne og 70'erne, hvor markant flere kom på overførselsindkomst, voksede andelen i den arbejdsdygtige alder uden arbejde ikke. Man kan derfor ikke umiddelbart konkludere, at fordi man har opbygget et velfærdssamfund med mulighed for offentlig forsørgelse, så er der en højere andel, der ikke forsørger sig ved at arbejde.

” *Der skal skabes flere job til de ledige her og nu. Det er det aktuelle problem i forhold til antallet af personer på overførselsindkomst.*

I dag er det omkring hver femte i Danmark, der modtager overførselsindkomst. Det dækker over meget forskellige ydelser såsom førtidspension, efterløn, ledighedsydelse, kontanthjælp og barseldagpenge.

På trods af, at ca. hver femte mellem 15-64 år er på overførelsesindkomst, har Danmark den fjerde højeste beskæftigelsesfrekvens i EU. Selvom en femtedel i den arbejdsdygtige alder herhjemme er på overførelsesindkomst, betyder det således ikke, at Danmark har en lav andel i den arbejdsdygtige alder, som går på arbejde. Tværtimod ligger Danmarks beskæftigelsesfrekvens i top 4 på trods af vores veludbyggede velfærdssystem med diverse overførelsesindkomster.

Under den økonomiske krise har mange i Danmark mistet deres arbejde. Derfor er antallet af dagpenge- og kontanthjælpsmodtagere steget markant. Derudover er arbejdsmarkedet i løbet af krisen formentlig også blevet mindre rummeligt og har derfor vanskeligere ved at rumme de svage grupper på arbejdsmarkedet. Den altovervejende del af stigningen i antallet af offentligt forsørgede skyldes altså den økonomiske krise, og stigningen har tillige været overraskende lav.

Når man dykker ned i tallene giver det dog alligevel anledning til bekymring. Særligt bekymrende er det, at så mange unge er havnet på kontanthjælp de senere år. Ét af hovedproblemerne er det lave uddannelsesniveau. For de unge kontanthjælpsmodtagere som helhed har 75 pct. kun grundskolen som højest fuldførte uddannelse, mens det blandt de såkaldt ikke-arbejdsmarkedsparate kontanthjælpsmodtagere i matchgruppe 2 og 3 er over 80 pct., som kun har grundskolen som højest fuldførte uddannelse. Får man ikke løftet uddannelsesniveauet markant for de unge kontanthjælpsmodtagere – og andre overførselsmodtagere – risikerer de at hænge fast i systemet og få en meget løs tilknytning til arbejdsmarkedet. I yderste konsekvens risikerer de at blive marginaliseret.

Regeringen har gennemført store reformer af bl.a. førtidspension, fleksjob og kontanthjælp og har samtidig adopteret tilbagetrækningsreformen. Der er således gennemført reformer for hovedparten af overførselsmodtagerne i Danmark. Tilbage står nu at se virkningen af disse reformer. Man skal gøre sig klart, at det kommer til at tage tid, fordi gruppen af overførselsmodtagere også omfatter mange svage grupper.

I mellemtiden er det derfor vigtigt, at vi igen retter fokus mod, hvordan vi på den korte og mellemlange bane igen får sat gang i vækst og beskæftigelse. Store grupper af overførselsmodtagerne er jo netop ramt af manglen på job. Denne gruppe kan hurtig reduceres, hvis der kommer gang i dansk økonomi igen. Der skal skabes flere job til de ledige her og nu. Det er det aktuelle problem i forhold til antallet af personer på overførselsindkomst.

Debat-analyse bragt i Berlingske Politiko d. 25. maj 2013